

KRONIKA OBCE HNĚVOTÍN

2002

WEBOVÁ KOPIE

**Sepsala
Jindřiška Flášarová**

ROK 2002

Letošní rok vejde do historie hned několikrát – jako rok ničivých povodní, jako rok odchodu jedné generace politických vůdců, tedy jako rok voleb a také jako rok, kdy byla naše země pozvána do EU /Evropská unie/ a kdy se u nás rozšiřovalo NATO. Bylo to důležitých 12 měsíců.

Voda byla v naší republice pánem, a to nejen u nás, ale i v okolních státech a ve světě. Ničila vše, co jí přišlo do cesty. Povodňová vlna se přehnala kraji a během jediného týdne při pravila o život dvě desítky lidí a deseti tisíce vyhnala z domovů. Letošní povodeň se vyřádila i v našem hlavním městě. Pro toho, kdo viděl vodu mezi domy v ulicích, už nebude svět nikdy stejný.

Tato tragédie opět spojila všechny lidi dobré vůle na pomoc těm, kterým voda ublížila nejvíce a vlastně jim všechno vzala. Strašlivá povodeň poničila Čechy snad více, než před 5 lety Moravu. Málokdo z nás tušil, kde leží Metly, Zálezlice, Kly, Tuhaň či České Kopisty. Dnes to víme všichni, protože ničivá povodeň tyto obce smetla z povrchu. Nikdo z nás si neuměl představit, jaké škody dovede napáchat několikadenní přívalový déšť v podhůří Šumavy. Následkem toho se polovina Čech ocitla pod vodou. Byla to smutná zkušenost a podle předpovědí meteorologů nemusí být poslední, ale může se stát častým návštěvníkem našich domovů. Nemusí to být podle letošních zkušeností jen rozvodněné řeky a potoky, na katastrofu stačil přívalový déšť nebo obleva, jaká byla koncem roku a znovu zahrozily záplavy. Měli jsme štěstí, přišel mráz a vodu spoutal. A opět bylo letos hůře v Čechách než na Moravě.

Ani koncem roku nebyla katastrofa ještě stále napravena. A to ani v našem hlavním městě, kde byla nejvíce postižena Kampa a Karlín a neuvěřitelně i METRO. Metro, které mělo v případě války chránit obyvatele Prahy, podlehl vodě. Noviny byly plné otázek, jak se to mohlo stát.

Říkat, že stojíme na pevné zemi nebo že máme pevnou půdu pod nohama se stalo nepravdivým úslovím. Letošní rok obrátil všechno vzhůru nohama, ryby plavaly tam, kde měli chodit lidé, z ulic se staly potoky a řeky, ... Už dlouho jsme přírodou varováni, ale k nápravě ve vztahu k přírodě zatím nijak moc nedocházelo.

Letošní rok byl také rokem voleb, rokem změn v české politice. Volby vyhrála ČSSD v čele s panem Špidlou, který převzal kormidlo strany po panu

Zemanovi, který odešel do důchodu na Vysočinu. Pan Zeman slíbil, že pokud bude třeba, bude ochoten se ucházet o prezidentské křeslo. I v ODS došlo ke změně ve vedení, pana Klause vystřídal pan Topolánek a pan Klaus se pustil do boje o křeslo na Hradě, kde současný pan prezident Havel končí ve své funkci začátkem příštího roku.

Panu Špidlovi se podařilo sestavit vládu a do opozice šla ODS a KSČM. Posledně jmenovaná strana opět ve volbách posílila. Nová vláda zatím neměla moc příležitostí ukázat, jaká bude, a i těch málo příležitosti ji nepředvedlo v nejlepším světle.

Celý rok se přímo hekticky vyjednávalo o podmínkách našeho vstupu do EU, kam jsme byli vyzváni. 5. prosince dlouhá vyjednávání skončila a s dalšími 9 zeměmi jsme obdrželi pozvání. Vstoupit nebo nevstoupit do EU? Mnoho lidí se bojí zdražování, o kterém se zatím nemluvilo, tyto otázky se tiše přecházely. Koncem roku se začalo mluvit konkrétněji a potvrdilo se, že k určitým změnám dojde. Zatím se jen dohadovali redaktoři v novinách. Zůstat sami jako ostrůvek v Evropě, to si také nedovedeme představit. V příštím roce nás čeká referendum o této otázce, zda vstoupit nebo nevstoupit a bude hodně záležet na informovanosti občanů, jak se rozhodnou, ale podle předběžných tipů v novinách bude většina pro vstup. Nejvíce nespokojeni byli zemědělci, nelíbily se jim podmínky, které delegace vyjednaly a rozhodli se ke stávce a stávkovali až v Praze před budovou vlády. K uklidnění došlo až po zlepšení podmínek a hlavně vysvětlení, jaké jsou pro zemědělce podmínky v EURU.

Na podzim, po povodních se konal v Praze již dlouho připravovaný SUMMIT NATO. Uspořádat takovou akci nikdy nebyla levná záležitost, a proto se ozývaly hlasy, zda na to teď máme. Asi ano a opatření byla tak velkolepá, že bezmála vyliďněná Praha tento summit zvládla bez problémů a nebyla poničena jako před 2 lety při podobné akci. Dny trvání summitu naše hlavní město ovládala policie a vojsko. Na pořádání takových akcí u nás se názory velmi liší – od těch, co je vítali, k těm, co se zlobili, že se Praha k takovým akcím propůjčuje a těch druhých bylo více.

Slibované oživení ekonomiky se zatím nedařilo, podniky měly problémy s vývozem a odbytem zboží, schodek zahraniční ho obchodu stále vzrůstal, již to bylo koncem roku 120 miliard. Schodek se tak zvýšil proti původním předpokladům o 16 a půl miliardy korun. Při schvalování rozpočtu na příští rok se mnoho poslanců nemohlo smířit se schodkem 46,5 miliardy Kč. Se stagnací ekonomiky souvisel i stálý nárůst nezaměstnaných občanů.

Podle výzkumů a anket vzrostla životní úroveň občanů o 8 %, ale přesto nadpoloviční většina nebyla schopna si letos našetřit na dovolenou. Ceny v letošním roce vzrostly jen minimálně o 2 %, potraviny byly dokonce o 5 % levnější, plyn nejprve zdražil a na konci roku zlevnil a byl o 15 % levnější než na začátku roku. Zato elektřina podražila během roku až o 10 %. Průměrná mzda se zvýšila o 1 068 Kč, ze 14 374 Kč na 15 442 Kč. Podle těchto parametrů se tedy občanům dařilo lépe, ale zůstala tu menšina /a ne malá v některých krajích/, kterým se nedařilo vůbec. Náš kraj patří mezi ty, kteří měli nejvíce nezaměstnaných. Republikový průměr byl 8 až 9 %, u nás bezmála 20 %. Ani v bankovníctví nebylo pro střádaly na různých ustláno, úroky se stále zmenšovaly a nekryly ani inflaci.

Ke spokojenější části obyvatel patřili mladí ve věku 15 až 19 let, podnikatelé, živnostníci, vyšší odborníci, řídicí pracovníci, studenti a potenciální voliči ODS. Svou životní úroveň takto optimisticky nevnímali důchodci, nezaměstnaní, ovdovělí či rozvedeni, ženy a stoupenci KSČM. U důchodců nedostatek vzniká tím, že si musí připlácet na léky a u mnohých tato částka vyšplhala až k tisícovce měsíčně, v některých případech i více. Pokud lze spoléhat na průzkumy, byly české domácnosti z 63 % spokojeny se svou životní úrovní. Lze spoléhat na průzkumy?

Koncem roku se dostala do popředí mezinárodní politiky otázka Iráku, současné problémy a hrozící válka. Bude? Je nutná? Názory se rozcházely, USA trvaly na použití síly. Co přinese příští rok?

VOLBY

Skutečně byl letošní rok rokem voleb. Proběhly volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, volby do Senátu a komunální volby, které byly pro naši obec nejzajímavější.

Volební maraton začal 15. června volbami do parlamentu. Volby začaly sestavením volební komise ve složení:

Dadáková Miroslava – předsedkyně

Sleha Jaromír – místopředseda

Vyroubalová Iveta – zapisovatelka

Bajgar Radovan

Dostálová Jarmila

Flášarová Jindřiška

Mikšíková Jaroslava

Ponížil Miroslav

Vlček Jan

členové komise

Všichni členové volební komise roznesli volební lístky – každý volič je musel dostat 3 dny před volbami, za což odpovídal starosta obce – paní Mířková.

Do voleb se přihlásilo 29 stran a v naší obci uspělo aspoň s jedním hlasem 19 stran. Aby se strana dostala do parlamentu, musela získat celostátně aspoň 5 % hlasů. U nás i celostátně zvítězila ČSSD se 155 hlasy, dále byla ODS se 145 hlasy, překvapivě na třetím místě KSČM se 119 hlasy. Daleko za nimi zůstala koalice KDU-ČSL a US – DEU se svými 38 hlasy. Není divu, začali se hádat ještě před volbami. Ještě 2 strany u nás získaly více jak 10 hlasů, a to Sdružení nezávislých 29 a Strana životní jistoty 15. Do parlamentu se dostala ČSSD, ODS, KSČM a Koalice. U nás bylo zapsáno 906 voličů, hlasovalo 559 a z toho bylo 557 hlasů platných, tedy účast 61,47 %. Za zaznamenání by ještě stálo, že v naší obci získal kandidát přednostní hlasy u 10 stran, např. u ČSSD, ODS, KSČM, Koalice, Sdružení nezávislých, ...

Vítězství ČSSD se očekávalo, překvapením byly hlasy pro KSČM nejen u nás, ale v celé republice. Pro ODS tyto volby znamenaly prohru, pro KSČM malé vítězství.

Další volby byly do Senátu 25. a 26. října a podle předpovědí účast byla opravdu velmi slabá nejen u nás, ale v celé republice. Byl to způsob, jak vyjádřit nesouhlas se Senátem, s jeho fungováním. Podle názoru většiny občanů je to drahá zbytečnost, ironicky se jim říká „trafiky“ pro bývalé ministry a vysoké bývalé funkcionáře. Volila asi tak pětina občanů, a to bylo opravdu moc málo. V těchto volbách žádný kandidát v naší obci neobdržel potřebných 50 % hlasů těch, kdo volili, šli pan Korytář a pan Vavroušek do druhého kola, které proběhlo zároveň s komunálními volbami. Politici se spoléhali, že aspoň teď, při druhém kole, bude účast větší, ale nesouhlas se Senátem byl opět vyjádřen malou účastí, ale přesto to bylo již u nás z 15,2 % na 23,4 %, z osminy našich obyvatel se zvedlo na bezmála čtvrtinu. Zvítězil pan MUDr. Vítězslav Vavroušek /46 let/ – ředitel nemocnice ve Šternberku nad panem Ing. Karlem Korytářem svými 118 hlasy proti 94. O senátní křeslo se v našem obvodu ucházelo 6 lidí.

Na prvních senátních volbách v pátek 25.října se ohlásila televize NOVA – redaktor pan Kolečkář – a hned od zahájení natočili první voliče, kterými byli manželé Růžičkovi z Lutínské. Televizní pracovníci si zašli i do Hospůdky u zastávky autobusů na Lutín a rozhovor proběhl mezi panem Staškem od nás a panem Lakomým z Topolan. Z jejich odpovědí se budoucí diváci televize dozvěděli, že účast na senátních volbách nebude velká, zájem občanů byl pramalý. A skutečně, první den přišlo jen 74 voličů. Na druhý den přibylo jen tolik, že jsme na tom byli hůře než v celostátním průměru.

Mnohem zajímavější byly pro občany volby komunální, tedy do obecního zastupitelstva. Kandidovaly 4 sestavy kandidátek /a to byly v republice obce, které nedaly dohromady ani jednu/ a to:

	počet hlasů
Sdružení nezávislých kandidátů	974
Občanská demokratická strana	719
Za rozvoj obce Hněvotína	1 972
Nezávislí	1 316

Z voleb tedy vyšla vítězně kandidátka Za rozvoj obce Hněvotína. Nelze se tomu divit, protože jako jediná kandidátka seznamovala osobně občany se svým programem. Jejich návštěvy v domovech voličů byly asi to nejsprávnější. Nejvíce se angažoval pan Jurtík a pan MVDr. Šulc. Na druhém místě byli Nezávislí, kde byla na kandidátce bývalá starostka paní Ivana Mířková. Ačkoliv měla 222 hlasů, do zastupitelstva se nedostala.

Počty hlasů u prvních deseti kandidátů:	MVDr. Vratislav Šulc	366
	Vladimír Jurtík	263
	Ing. Jaroslav Dvořák	259
	Ing. Jan Zajíc	251
	Jana Mrkusová	243
	MUDr. Hana Köcherová	232
	Pavel Dofek	192
	Zdeňka Piterková	181
	Ing. Ludvík Vetešník	170
	Zdeněk Zapletal	167

Nejmladší kandidátka byla Vanda Vlčková za ODS /22 let/
 Martin Šulc za SNK /24 let/
 Andrea Mílková za ODS /29 let/

Nejstarší kandidáti: MVDr. Vladimír Mlčoch za ODS /68 let/
 Vladimír Polák za Nezávislé /64 let/

Do zastupitelstva byli zvoleni:

ze Za rozvoj obce Hněvotína: Vladimír Jurtík /263 hlasů/
 MVDr. Vratislav Šulc /366 hl./
 Zdeňka Piterková /181 hl./
 Ing. Jaroslav Dvořák /259 hl./

z Nezávislých: Ing. Jan Zajíc /251 hl./
 Jana Mrkusová /243 hl./

ze Sdružení nez. kandidátů: Zdeněk Filip /163 hl./
 PhDr. Jana Marešová /147 hl./

za ODS: Alois Skácel /114 hl./

Přepočítáváním mandátů v Olomouci se do obecního zastupitelstva nedostali občané s mnohem vyšším počtem hlasů než 114. Po vzájemné dohodě kandidátů do zastupitelstva se vzdal svého mandátu pan Ing. Jan Zajíc a na jeho místo postoupila paní Mílková. Způsob výpočtu v okresní volební komisi zůstala pro většinu občanů záhadou.

Z 922 občanů volilo 597, z toho platných hlasů 590, což bylo 63,9 % a toto číslo bylo mnohem vyšší než celostátní průměr.

Pořadí na kandidátní listině, která je v závěru letošní kroniky, si jejich představitelé, nebo jak se dnes říká, lídři, vylosovali.

Programy všech 4 kandidátek se od sebe vzájemně mnoho neliší. Všem jde o rozvoj obce, školství, kulturní a sportovní vyžití, výstavbu v obci, průmyslovou zónu, kanalizaci, bezpečnost silničního provozu, úpravu místních komunikací, ... Protože je lidé v obci znají, volili nejčastěji osoby než program. Spoléhali se na znalost lidí na kandidátce a tedy, že se budou o obec dobře starat.

Programy kandidátek a hlasovací lístek se získanými hlasy jsou zařazeny v příloze kroniky.

V části Obecní úřad je zařazena zpráva z první schůze nového Obecního zastupitelstva.

WEBOVÁ KOPIE

POČASÍ

LEDEN – z bílého, mrazivého Silvestra pokračoval nadále sníh, mnoho sněhu, vítr až vichřice. Problémy s cestováním trvaly i první dny ledna, cesta na Křelov z Topolan sjízdná až pátý den ledna. I Hanou trápily sněhové jazyky a záplavy sněhu. Tato sněhová kalamita postihla celou naši zemi a podle předpovědí meteorologů může být v budoucnu stejně běžná jako střídání ročních období. Budou to patrně projevy globálních klimatických změn. I v druhé dekádě mrzne, sníh leží na polích, častá inverze, sluníčko svítí velmi málo, sporadicky. Třetí dekáda začínala stoupajícími stupni na teploměru, ten dosahoval až 10 st. C. Talo, přimrzlý sníh se rozpouštěl, u nás si motoristé oddechli, na horách opět kalamita z tajícího sněhu. Při inverzích u nás úplně šedivá „poklice“, na severu, např. v Opavě svítilo slunce, ačkoliv nadmořská výška je podobná. Koncem ledna velké teplo až 12 st. C. Tyto dny se staly teplotně rekordními, průměrná teplota až o 8 st. C bývá nižší. Rychlé tání sněhu, kterého bylo nemálo, místy zaplavovalo silnice. Náš potůček Stouska není nebezpečný, v létě bývá většinou bez vody, ale poněvadž do něho některé domy vypouští kanalizaci, bývá z něho páchnoucí stružka. Poslední den ledna byl překonán teplotní rekord z roku 1884.

ÚNOR – i první dny února teplotní rekordy trvaly. Na sluníčkem vyhřátých místech se objevovala zelená travička. Druhá dekáda byla charakteristická

nočními mrazíky, ranní jinovatkou a slunnými dny. Rašily ovocné stromy, objevovaly se sněženky, kočičky, ... Třetí dekáda idylu jara zcela zaplašila, sněží a sněží, silné noční mrazy a zima se opět přihlásila ke slovu. Co zanedbala začátkem února, doháněla. Během celého měsíce se na Hané proháněly silné větry. Poslední dny února zima na ústupu.

BŘEZEN – oteplení konce února trvalo, slunečné dny se střídaly se zamračenou oblohou, ale málo, moc málo prší. Příjemné klima trvalo až do třetí dekády, kdy se opět objevily noční mrazíky a ani 20. březen po 20té hodině, kdy se ohlašovalo jaro, se studené počasí nedalo na ústup. Studené větry provázené silným deštěm a nočními mrazíky rozhodně neposloužily pupenům na meruňkách, které se nechaly splést teplým počasím předešlých dnů. Starost zahrádkářů o ovoce, hlavně meruňky nebyla zbytečná.

DUBEN – Velikonoce /30. 3. a 1. 4./ mimořádně teplé a slunné. Přejít ze zimního počasí do tepla byl skokový. Celkově byl letošní duben poměrně teplý přes den, občas pohrozily noční mrazíky, které se vždy zalekly tepla, které panovaly ve dne. Více jak polovina dubnových dní se teplota pohybovala nad 10 st. C, někdy při vyjasnění i 18 st. Pole a zahrady trápily silné větry. Poslední dubnový den první letošní bouřka.

KVĚTEN – rostliny volaly po pořádném dešti, ale na Hané ho bylo v tomto měsíci moc málo. První polovinu měsíce jarní bouřky provázené silnými větry před, během ní i po ní, ale vody nic moc. Celkově byl květen poměrně teplý, ani ledoví muži neukázali svou studenou tvář a na Žofii spadlo jen pár kapek deště. Bouřky v tomto měsíci více hrozily, než měly skutečnou vodní sílu, takže tento měsíc neodpovídal lidové pranostice, která říká, že v máji nemá pastejřovi oschnout hůl. Deště bylo skutečně málo.

ČERVEN – byl charakteristický velkými výkyvy počasí. Teplé dny se střídaly se studenými nocemi, pak se změnilo ve studené dny i noci. 14. až 20. tropická vedra, na které nejsme zvyklí. U lidí i zvířat se vedro projevovalo únavou a nervozitou. Tyto dny vystupovala rtuť v teploměru na 30 až 34 st. C, pro starší občany byla taková teplota stresující. V noci z 21. na 22. se kolem 21. hodiny náhle zvedl veliký vítr, ohýbal a lámal větve stromů, např. stromy u kostela vichr vyvrátil a musely být skáceny, ale přece jen v naší obci nezpůsobilo počasí takové škody jako v západních Čechách. U nás dosahovala vichřice rychlosti až 110 km/hod. a nejvíce utrpělo ovoce, které vichr ještě nezralé strhal ze stromů. Přimysleme si k tomu přívalový déšť, proudy vod valící se ulicí a představa by byla dokonalá. Jako by to nestačilo, 23. se po 15 hod. opět zvedl silný vítr a do hodiny řádily přívalové deště znovu provázené hromy a blesky. Opět se po vesnici valila voda s hlínou z polí, liják se chvílemi měnil v malé kroupy. Po 15 minutách se tato hrůza změnila v deštík, ale neuklidnil nadlouho, protože následovalo krupobití s pořádným

lijavcem. Co nezničil vítr a déšť, o to se postaraly kroupy. Nebyly tak veliké jako v západních Čechách, a i u nás jsou pamětníci krup velikosti krabičky sirek, ale po předchozím vodním nadělení stačily. Příroda i lidé toužili po dešti, ale tak moc ho nemuselo být.

ČERVENEC a SRPEN – v letošním létě hodně tropických dnů, při 25 st. C odpočinek od veder a znovu i více jak 30 st. Podle meteorologů mění se pomalu klima ve střední Evropě a tedy i u nás. Sami na sobě jsme poznávali, proč na jihu Evropy se drží siesta – polední klid – a lidé ožívají až v pozdních odpoledních hodinách. V letošním létě jsme na tom byli v mnoha dnech podobně.

ZÁŘÍ – počasí už od první dekády bylo spíše podzimní, jen 2 dny bylo naměřeno více jak 20 st. C, jinak stupnice teploměru směřovala stále níž. Často přšelo, silné větry trápily přírodu i nás. 23. září po 7. hodině ranní rovnodennost a začal podzim i podle kalendáře, protože podle skutečného počasí tu byl od začátku měsíce. I poslední dekáda studená a pršlavá.

ŘÍJEN – Babí léto poslední den v září přešlo do říjnových dnů, ale dlouho netrvá. V polovině první dekády deštivo, větrno, chladno, v noci klesá teploměr až ke 3 st. C. Na horách se objevil první sníh, koncem dekády i v podhůří a toto ochlazení mělo vliv i u nás. V druhé dekádě koketovalo sluníčko s mraky, občas

kolem poledne nás potěšilo, ale nevydrželo dlouho, deštivá mračna vítězila. Babí léto se tedy nedařilo ani v tomto měsíci, pokud zrovna neprší, tak mží. Protivné počasí vyvolávající deprese, které nejsou na venkově tak časté jako ve městech, protože bývá pořád co dělat, zahrady a pole volají. V poslední dekádě silné větry se ze soboty na neděli změnil v orkán – rychlost 130–150 km/hod. – a ani v pondělí nebylo lépe. V okolních vesnicích vyvracel stromy, shazoval tašky ze střech. Naše obec byla největších hrůz uchráněna, naváté listy a větve i shozené tašky ze střech se celkem snadno uklidily. Jinde bylo hůř, vyvrácené stromy do silnice nebo železniční trati daly mnohem více práce a starostí. Orkány neřádily jen u nás, ale v celé Evropě. Konec měsíce byl slunečný, občas ze zbloudilého mraku spadl deštík.

LISTOPAD – hned od prvního dne nevlídné počasí, na Karla – 4. listopadu – odpoledne poletovaly první vločky sněhu. Na horách se sníh už držel, k nám se kradla zima a chladno. Dva dny před Martinem /jezdí na bílém koni/ padal sníh občas ještě s deštěm a přesto, že sněhové vločky byly veliké – říká se, že padají sedláci – zůstávaly jen na polích a zahradách. Pro zklamání dětí noční deštík je rozpustil i tam. A pak přišel Martin skutečně „na bílém koni“, asi centimetrová sněhová pokrývka ležela na zemi. Radostné ráno, ale bílá krása nepřekvala ani do večera, opět déšť změnil sníh v břečku. Řidiči si oddechli úlevou – sněhová záplava a s ní spojené problémy zatím nehrozila. Poslední dekáda byla zamračená, doba, kdy se na svět usmívalo sluníčko, byla velmi vzácná. Některé dny bylo i v

poledne šero. Meteorologové projeví obavy, že půda je tak plná vody, že na jaře při tání /pokud bude hodně sněhu/ budou opět záplavy.

PROSINEC – chladno, ale ne mrazivo, často přšelo a v druhé půlce dekády první nejen noční mrazíky, které se pohybovaly až do -8 st. C v noci, přes den až -2 st. Suchý mráz, bez sněhu, který se neobjevil ani na horách, kdy říjnový a listopadový stačil roztát. Jen na Pradědu v Jeseníkách se držel malý poprašek, a na namrzlých silnicích přibylo dopravních nehod. Adventní neděle ani Mikuláš sních nenadělil. Stále pod mrakem, až druhá adventní neděle konečně se spřátelila se sluncem, modrá obloha a hned mizí deprese, zlepšuje se nálada. Sních padal konečně v noci z 15. na 16. a sněží i ráno. Sních padal na zmrzlou půdu a příroda si konečně může odpočinout pod teplou peřinou sněhu. Mrazy první dekády – holomrazy – spíš ublížily, než přírodu nechaly odpočinout. Během měsíce se mrazy pohybovaly v noci od -10 až do -15 st. C. Pole se pokryla asi patnácticentimetrovou vrstvou sněhu. Krásný Štědrý den, bez sluníčka, ale v bílém. Děti mohly sáňkovat, lyžovat i bruslit. Kluziště na hřišti bylo v provozu díky tatínkům dětí. Hned po vánočních svátcích došlo ke změně v počasí, silně se oteplovalo – až 10 st. C –, valem tálo, podél chodníků a silnic sněhová břevka. Na Silvestra v noci opět tuhé mrazy, půlnoční ohňostroje v mrazivém vzduchu.

Oteplování zeměkoule dokazuje počasí posledních let. Za posledních 150 let byl tento rok druhým nejteplejším. Na prvním místě byl rok 1998. Oteplování zeměkoule se zdá být zcela jisté. Ani zima neproběhla jako jiné roky. Zima začátkem roku byla netypická pro naši republiku, 20 let není pamětníka, zasáhla silně 31 okresů a týkala se i naší Hané. Doprava zkolabovala, hraniční přechody musely být uzavřeny, ani těžká technika na mnoha místech sněhovou záplavu nepřekonala a selhávala. Mrazy vystoupily až na -30 st. C, kry ucpávaly řeky, prudké větry situaci ještě zhoršovaly. Bouřlivou a nestálou tvář ukázala příroda. S počasím bojuje celý svět – povodně, vichřice, nestálost, náhlé změny ze dne na den až o 20 st. C /v lednu z 10 st. na -15 st./ Letos i u nás se nacházely rampouchy velké délky. Co bývá na horách, bylo nějakou dobu i u nás.

OBECNÍ ÚŘAD

V letošním roce 4 zasedání vedlo zastupitelstvo se starostkou paní Mífkovou, po komunálních volbách 1. a 2. listopadu proběhla ustavující schůze nového zastupitelstva /viz str. 7, 8 a 9/, kde byl zvolen starostou pan Jurtík.

Většina úkolů minulého zastupitelstva přešla do nového vedení obce. Tyto úkoly jsou trvalé vzhledem k obce, množství a čistota vody, splašková kanalizace, odpad, opravy budov v majetku obce, nová výstavba rodinných domů, územní plán a organizační záležitosti.

Voda – pro stálé problémy /bud teče málo, nebo pod velkým tlakem, či vůbec nebo s pískem/ byla koupena čerpací stanice od zemědělského družstva. Také vodárna na Malém Klupoři prošla opravou a začalo se budovat napojení na stávající řad. Občané si také naříkali na tvrdost vody, ale úprava by byla finančně tak náročná, že by se její cena zvedla o 6 až 12 Kč za m². Bude tedy jednodušší a levnější několikrát do roka elektrické spotřebiče od nánosů kamene očistit. Na volejbalovém hřišti se v zimě bruslí proto byla vybudována přípojka, aby zde bylo dostatek vody na napouštění kluziště. Na tuto přípojku stačily peníze, které obec dostala za uložení odpadu. I hydrogeologický průzkum studny vedle čerpací stanice se musel zaplatit, a proto bude nutno v příštím roce zvýšit vodné ze 13 Kč/m³ na 14,50 Kč, a to se občanům vůbec nelíbilo.

Splašková kanalizace – v kronice za minulý rok byla popsána splašková kanalizace a hlavně důvody, proč se musí budovat. V letošním roce byly zpracovány materiály pro stavební povolení a byla podána žádost o státní dotaci z Fondu životního prostředí ČR. Uvážlivou finanční politikou dřívějších zastupitelstev byla vytvořena potřebná finanční rezerva ve výši 20 % předpokládaných celkových nákladů na její vybudování. Bez toho to finančního obnosu by obec ne dostala dotaci a bylo by i zbytečné o ni žádat a bez pomoci státu obec sama kanalizaci není schopna zaplatit. Bylo nutno získat souhlas u občanů, na jejichž pozemku kanalizace bude. Za běžný metr v extravilánu /mimo obce/ dostane majitel 25 Kč za běžný metr. Tam, kde povede kanalizace v intravilánu /v obci/ přes zahradu a dům, obec vybuduje vlastníku na obecní náklady přípojku a odpustí platbu dotočného na 99 let. Mimo to ještě obec zaplatí 300 Kč za běžný metr na těchto pozemcích. Jednání s některými občany nebyla jednoduchá, ale nakonec vedla ke zdárnému konci. Celkové náklady byly plánovány na 41 milionů 800 tisíc a k soutěži se přihlásilo 19 firem. Na závěrečné schůzi koncem roku občany hlavně zajímalo, kdy se začne, protože určitý čas budou některé části obce neprůjezdné, jinde jen s obtížemi. S výstavbou se počítá příští rok na jaře. Pro některé občany může být zřízení přípojky dost velkým finančním zatížením, proto byla sjednána možnost uzavření stavebního spoření i s úvěrem na vybudování přípojky.

Odpad – ani v letošním roce se nezlepšila likvidace odpadu. Aby se zamezilo povalování lahví kolem kontejnerů, obec přikoupila další na plasty. Současný stav kontejnerů v druhé půli roku byl již dostatečný, a přesto se ještě stále našli lidé, kteří je pálili či vyházeli za obcí do příkopů, nebo se povalovaly na veřejném prostranství. Bylo také nepochopitelné, že u prázdných kontejnerů stály tašky s láhvemi, to tak spěcháme, že už se nedaly dát do kontejnerů? Však on to někdo za ně udělá... Ani odpad na hřbitově nešel nekázni některých občanů – dávali sem trávu ze soukromých zahrad, konzervy, plasty, a dokonce i použité dětské pleny. Stále ještě hodně lidí se zbavovalo velkoobjemového odpadu vyhozením do příkopů za obcí nebo do háječku. Obec jako majitel byl povinen skládku odklidit. Na pomoc s úklidem těchto černých skládek byla požádána SIGMA a zemědělské družstvo. Jak dlouho budeme muset po bezohledných lidech uklízet a na ně doplácet? Od 1. ledna se odvoz komunálního odpadu začal uskutečňovat podle nového zákona o odpadech a nastal problém. V dřívějších letech se platilo za každou popelnici zvlášť a občané šetřili. Podle nového zákona se platí na hlavu a většina byla přesvědčena o tom, že když zaplatili na celý rok poplatek, mohou místo jedné popelnice za měsíc, dávat každý týden. Upozorňování paní starostky na schůzích i v rozhlase, že se nesmí zvedat množství odpadu, protože cena byla propočtena podle minulého roku, vyznělo naprázdno. Srovnání v loňském dubnu obec odvezla cca 10 tun odpadu, letos v tutéž dobu 25 tun, tedy nárůst o 250 %. Zvýšené náklady se projeví v platbách a nutně se projeví příští rok ve výši ročního poplatku u občanů, počítá se zvýšení

o 50 Kč, tedy ze 150 na 200 Kč. Cena nové popelnice byla stanovena na 350 Kč /je to polovina skutečné ceny, zbytek doplácí obec/ a lze ji koupit jednou za 5 let.

Vzhled obce – pravidelným sečením trávy na obecních pozemcích včetně areálu FC Hněvotín se zlepšoval vzhled obce. Zeleně přibylo – obnova parku před Obecním úřadem, výsadba nové zeleně na rohu u pošty a u samé pošty, také okolo autobusové zatačky směr Lutín – proto byl zakoupen nový traktůrek. K pěknému vzhledu přispěly jarní a podzimní úklidové soboty, které umožnily občanům zbavit se odpadu, který nelze dát do popelnice či kontejneru, zbavit se i nebezpečného odpadu jako jsou baterie, oleje, barvy apod. a nebylo toho málo, co vlečka nakládala a odvážela od domů. Melioracím bylo povoleno kácení přestárých stromů a starých keřů podél potoka a neútluný kout se rázem začal měnit. Škoda, že nebylo povoleno pokračovat dále. O kultuře života v obci vypovídala i veřejná místa a takovým byly autobusové zastávky. Kdyby se soudilo podle nich, bylo by to moc špatné. Autobusové zastávky byly zdevastovány, okna vytlučena a oprava nebyla levná. Snad vydrží. Nejen OÚ pečoval o vzhled obce, hodně se změnilo ve prospěch obyvatel. Sami se starali o prostory před domy a péče se rok od roku zlepšovala.

Opravy budov – na prvním místě to byla budova školy č.p. 250, kde byla letos opravena část střechy, vybudovány nové šatny a započalo se s odkanalizováním dešťových svodů a částečným odizolováním budovy, kde bylo vlhko. Vzhledu školy prospělo zbourání nefunkční zídky před školou, vysázení

růží a zatravnění. Díky sponzorům, mateřská škola letos nepotřebovala proplatit žádné opravy. Zato v Domě pečovatelské služby byl opraven balkón a provedena fasáda. Také byl vytvořen další byt z kulturní místnosti, která nebyla využívána. Při plně obsazeném domě další byt byl velmi vyhovujícím řešením nevyužitě místnosti. I v Kulturním domě došlo k malým úpravám hlavně v prostoru šaten. Byla zde vytvořeny dvě kuchyňky pro zlepšení hygieny při pořádání různých akcí v KD. Také byl rekonstruován byt po bývalém správci, kam se nastěhovala paní Olanyaková se synem. Nad jejím bytem i nad knihovnou byly položeny nové střechy.

Nová výstavba rodinných domků – byla vytvořena architektem studie pro výstavbu na pozemcích "na chmelnici", kterou dal vypracovat pan Niessner, který zde staví. Další vypracování urbanistické studie bylo na pozemek podél polní cesty "za humny" a studie zde počítá se 16 domky. Tato studie byla vypracována proto, že pokračování výstavby na Lutínské ztroskotalo na vykoupení pozemků. Ačkoliv zde byly vybudovány inženýrské stavby, nelze dále stavět.

Územní plán – ztroskotává na povolení průmyslové zóny. Bylo dohodnuto, že rozloha průmyslové zóny bude zmenšena pod 10 ha. Územní plán tedy musí být znovu nakreslen a opět se čekalo na schválení. Až teprve 15. října byl schválen na veřejném zasedání a obec může plánovat výstavbu.

Organizační záležitosti – v suterénu obce byla pronajata místnost sklenáři, panu Jílkovi s Vojnic. Prvotní radost, že tu jednou týdně bude sklenář a bude

možno zasklít okno vždy ve středu od 15–17:30 hod. – byla hned v počátcích zkalena. Pan Jílek jezdil velmi nepravidelně, nespolehlivost odradila mnohé občany.

- prostor v přízemí, kde byla kosmetička, je zase volný, protože málo žen, které chtěly kosmetické ošetření, přinutilo paní Rozholdovou firmu u nás zrušit, přestože jí bylo nájemné na její žádost ze 17 000 Kč ročně sníženo na 8 620 Kč.
- majitelé zahrádek v DPS budou ročně připlácet na vodné 100 Kč. Hlavní vodoměr je v DPS a na osobu bylo rozpočteno 50 m³ na rok. Obyvatelé, kteří nevlastní zahrádku u DPS nebyli ochotni na zahrádkáře doplácet.
- kolem nových rodinných domků na Topolanské byl vybudován nový chodník
- při zlepšování vzhledu obce byl OÚ ochoten přispět, např. budování chodníku u domu na Malém Klupoři
- obec poslala zamítavé stanovisko k vybudování nového letiště v Neředíně. Jsme tak blízko, že by provoz neúměrně narušoval život v obci.
- patříme do mikroregionu KOSÍŘSKO /název podle kopce Kosíř/. Pokud některá obec žádá o příspěvek, ostatní se k tomu musí vyjádřit. Naše zastupitelstvo souhlasí jen pokud nám z toho nevyplnou finanční závazky
- nový zákon o pohřebnictví – všichni nájemci hrobového místa jsou povinni předem informovat o všech změnách na hrobových místech od Hněvotín – např. pohřeb do hrobu, uložení urny, oprava nebo změna pomníku apod.

Nejen pohřeb je nájemce povinen předem oznámit na OÚ, ale také nutno oznámit firmu, která bude uložení do hrobu provádět. Dle nového zákona nemůže uložení provést kdokoliv, ale oprávněná firma či osoba. Tyto povinnosti vyplývají ze zákona pro naši obec jakožto správce hřbitova i přesto, že majitelem je římskokatolická farnost. Nové nájemné smlouvy budou připraveny do konce roku a při předávání budou nájemci na změny upozorněni. Cena byla stanovena 4 Kč/m² a 50 Kč za služby na hřbitově, což je odvoz odpadu, sečení trávy, údržba hřbitova, voda, ... Smlouvy budou platit na 10 let.

- časté výpadky elektrické energie v letošním roce řešil OÚ dotazem na SME, a.s. /Severomoravská energetika/ v Přerově a bylo přislíbeno, že budou věnovat větší pozornost údržbě v našem prostoru.
- v jednání byla oprava silnice za levnější cenu s podnikem HORSTAV. Naše silnice bývají po zimě ve velmi špatném stavu. Nejhorší část vedla od Kulturního domu k Topolanům. Tam bývají díry přímo nebezpečné, a hlavně pro kolaře, kterých je v obci hodně, protože nákupy se obstarávají většinou na kolách, a to i občany dříve narozenými.
- přestupky v obci se přestaly řešit přímo v obci, ale přestupkovou komisí v Olomouci.
- o podpoře organizací od Obecního úřadu se píše v kapitole Organizace.
- pomoc do zatopené oblasti šla přímo obci Hořín na Mělnicku. Bylo to 20 000 Kč za ušetřenou energii plus 48 319 Kč z prostředků obce. Po zkušenostech

z dřívějších let sumu osobně předala paní starostka Mířková. Materiální pomoc od občanů byla formou věcnou – repelenty, rukavice, balená voda. Dále to byl výtěžek ze sběru starého papíru organizovaný školou a finanční pomoc organizace ČČK Hněvotín. Fotografie ze zatopeného Měřína jsou zařazeny v albu obce.

- Správcem budovy je pan SLEHA a přes Úřad práce pan R. Machač, od 1. května pan Dušan Varhaník a od 1. července civilní služba. Tito pracovníci byli přijati pro práci při údržbě obecního pozemku, práce na zeleni, péče o hřbitov. Délka jejich zaměstnanosti nikdy nebyla dlouhá.
- příjmy a výdaje zařazeny z počítače a jejich audit byl bez výhrad

Závěrem této kapitoly **postřehy ze 3 schůzí zastupitelstva** – veřejných.

- Schůze 15. srpna tohoto roku – na této schůzi zajímaly občany 2 problémy
- vydávání Zpravodaje a výstavba obalovny.

Občané se dožadovali vydávání Zpravodaje čtvrtletně a výmluvy starostky i místostarostky, že sestavit časopis dá moc práce, byly dost nejnepné a vůbec se s nimi občané neztotožnili, a už vůbec ne s poznámkou, že za to není nikdo placený. Jsou obce, kde časopis vychází každý měsíc a výmluvy, že by pak občané přestali vůbec na schůze chodit také neobstály. Vždyť těch 5 až 7 občanů, kteří pravidelně chodí, je naprosto minimální počet a je otázkou, zda by se při pravidelných informacích lidé nezačali o práci zastupitelstva více zajímat? Stálo by za to pravidelně vydávat Zpravodaj a čas nám to sám ukáže. Těžko zastupitelstvo

presvědčí o velké náročnosti, jak na této schůzi bylo popisováno a že už týden jim trvá chystání čísla. Bylo by letos druhé, a to je málo.

Druhým problémem se stala výstavba obalovny, které se občané bojí. Strach je ze zápachu, zkaženého ovzduší i projíždění nákladních aut obcí. Na petice již bylo pozdě, smlouva byla podepsána se zárukami a v brzké době se dočkáme, zda opravdu se nemusíme bát a také zda se nám obalovna odmění, jak se dala slyšet, nejlepšími silnicemi v okolí uvnitř obce.

Schůze 15. října opět jednala o obalovně, a ačkoliv to nebyl hlavní bod – tím bylo schválení územního plánu, tím bodem se stal. Bylo zde přítomno 11 občanů a ozývaly se hlasy, že jiná obec by si „dehtárnu“ do blízkosti nedala a připomínky na smlouvu, která musí být dodržena, vyšly naprázdno. A není se co divit. Vždyť stačí vzpomenout na případ s panem Stoličkou, kdy otřásání a hluk z jeho podniku v centru obce přiměl dokonce starousedlíky ke stěhování na jiné místo v obci a do Lutína. A přínos pro obec nulový, protože pan Stolička se raději odstěhoval, ale podnik tu zůstal. Dnes již, protože má jiné lisy, není hluk a otřesy patrný, a je tu vlastně sběrna. Nemusíme vzpomínat tak daleko, stále ještě probíhá kauza „Čtvrtlík“ – což je chov prasat na naprosto nevyhovujícím místě, v blízkosti té části obce, kde je nová výstavba. Představa, že si postavím dům a nelevný a za krátký čas nemohu otevřít okno pro zápach z chovu vepřů, je opravdu velmi zlá. Problém se táhne již třetím rokem a snad konečně přes stavební komisi se s problémem dá něco vyřešit. Ale jak, když zatím pan Čtvrtlík nepřevzal ani jednu předvolánku a už byly poslány tři. A to jsou tyto problémy podle názoru občanů nesrovnatelné s podnikem, který má vlastního právníka a asi si s obcí snadno poradí. O celém problému se přesvědčíme příští rok, kdy obalovna začne vyrábět. Schválení výstavby 5 ku 4 svědčilo o tom, že zastupitelé sami výstavbu schválili jen 1 hlasem navíc. Občané se zlobili, že se jich zastupitelé měli zeptat, ale jak,

když účast na schůzích bývá více jak minimální a vývěsky obce si málokdo všimne. Mnoho by byl vyřešil Zpravodaj s náležitým vysvětlením. Podcenění se teď ukázalo jako velice nevýhodné, bylo necelé 3 týdny před volbami a mimo kandidátku obce vznikly další 3 a to svědčilo nejen o nejednotnosti v obci, ale hlavně o nespokojenosti. I když zavděčit se bývá velmi nesnadné, protože jen kdo nic nedělá, nic nezkazí. Vždy se najde někdo nespokojený a teď dostal velkou pomoc na kritizování. A to umíme na jedničku, ale přiložit ruku k dílu se nám již daří mnohem méně a zdá se, že čím dál méně.

Třetí schůze byla ustavující schůzí nového zastupitelstva. Proběhla v sobotu 16. listopadu v 17 hodin ve velkém sále KD za velké účasti občanů. Bývá zvykem, že tuto schůzi vede bývalý starosta, ale paní Mířková tuto čest přenechala podle pravidel v takovém případě nejstaršímu členu zastupitelstva a tím byla paní Jana Mrkusová. Účast na této schůzi byla nesrovnatelná s účastí na běžných zasedáních pro veřejnost. Seznámila s programem a změnou ve zvoleném zastupitelstvu /viz str. 7/ – pan Ing. Zajíc se vzdal členství a na jeho místo postoupila bývalá starostka paní Mířková /počty hlasů u prvních deseti také str. 7/. Slib nového zastupitelstva přečetla paní Piterková, na funkci starosty byli dva kandidáti, bývalá starostka paní Mířková a pan Jurtík, který byl zvolen 6 hlasy. Nový pan starosta se obrátil na občany s krátkým proslovem, ve kterém se zmínil o své nezkušenosti s touto funkcí a žádal o trpělivost, aby měl čas se s prací starosty seznámit. Vedení schůze i nadále nechal na paní Mrkusové. V diskusi opět nejvíce „propíranou“ byla otázka výstavby obalovny na pozemcích v obci. Občané bývalému zastupitelstvu měli za zlé, že se tu obalovna bude stavět. Dávali ale vinu někomu, kdo ji v tak velké míře vlastně nenese, protože záporné argumenty zastupitelstva nepřekonalý zdůvodňování firmy, co všechno udělá pro naprosto bezchybný provoz. Ale již nyní, při počátku výstavby, byla silnice od hřbitova po zatáčku plná vyvážené hlíny. Nezbyvá, než počkat na příští rok a na to, jak opravdu bude provoz vypadat.

Dále byl zájem o splaškovou kanalizaci, kterou znovu, hlavně její zdůvodnění, vysvětlovala bývalá starostka paní Mifková. Kanalizace má být hotová do roku 2004, celé zapojení domů do roku 2007, abychom vyhověli podmínkám daným při příslibení dotace. Pokud nebudou dodrženy, museli bychom splácet celou dotaci a to je 40 milionů Kč. To by obec nebyla schopna. Závěrem této schůze paní Mrkusová poděkovala přítomným za účast, která byla mimořádně velká, jak lze zjistit podle prezenční listiny. Kdyby se občané zúčastňovali zasedání jako právě v tento den, snad by se dalo mnohému zabránit a mnohé hned vysvětlit.

ZPRÁVA O HOSPODAŘENÍ OBCE – 2002

Přiložen přehled z počítače.

Největší příjmy byly z daní fyzických osob, právnických osob, dále daň z přidané hodnoty, daň z nemovitostí a poplatky za ukládání odpadu za obcí. Největší výdaje pitná voda, odvádění a čištění odpadních vod, základní škola – opravy a provoz – a školní stravování. Velmi se zvýšil výdaj za odvoz komunálního odpadu. V loňském roce byla tato suma 230 828,20 Kč, letos již 323 840,60 Kč, občany bylo zapláceno jen 185 867,50 Kč. Rozdíl 137 973,10 Kč doplácela obec. Nebylo to málo, neměli bychom se divit dalšímu zvýšení poplatků.

OBYVATELSTVO

Opět přiložen výpis z počítače, kde statistický list doložil zvýšení počtu obyvatel z 1134 na 1164. K výpisu patří ještě jmenovitý seznam odstěhování, přistěhování, narození i úmrtí. Dále podle přehledu tento rok si dalo slib

manželský 14 snoubenců, což bylo 7 svateb, které neprobíhaly v obci – není tu matrika – ale v blízkém okolí, mimo dvou /Brno, Nová Paka/. Proti loňsku byly jen 3 rozvody loni kolik svateb, tolik rozvodů. Mladí se již tolik neženou do svatby, vdávají se a žení mnohem později než v dřívějších letech. Přednost má kariéra, cestování, vybudovat si zázemí a pak teprve se přemýšlí o svatbě. Počet svateb, klesá a mnohem více klesá počet narozených dětí.

Z celkového počtu bylo 98 občanů „dříve narozených“ /70 let a více/. Z přehledu vyplývá tato tabulka:

70 let - 8 občanů	77 let - 5 občanů	84 let - 1 občan
71 " - 8 "	78 " - 7 "	85 " - 2 "
72 " - 6 "	79 " - 5 "	86 " - 4 "
73 " - 8 "	80 " - 3 "	87 " - 4 "
74 " - 8 "	81 " - 4 "	88 " - 4 "
75 " - 5 "	82 " - 3 "	89 " - 5 "
76 " - 4 "	83 " - 1 "	91 " - 1 "
		92 " - 1 "

Z toho to počtu bylo 27 mužů a 71 žen. Převaha žen, které se dožívají vysokého stáří je obdobná, jako v republice.

Mimořádnou událostí byla diamantová svatba manželů Tenglerových. Diamantové svatby se konaly podle zápisů v Pamětní knize Hněvotína vedené od roku 1967 jen 4.

1983 – manželé Rozehnalovi

1986 – manželé Kargerovi a Urbáškovi

letos manželé Tenglerovi.

Zlatých svateb bylo v tomto časovém rozmezí 34. A to jsou známi jen ti, kteří se rozhodli slib si zopakovat.

Před desíti lety zde slavili svou zlatou svatbu manželé Vladimír a Emilie /roz. Borisová/ Tenglerovi. Jen nemnoha manželským párům se podaří dožít diamantové svatby jako právě jim. Letos v květnu oslavili 60 let společného života. Brali se 13. května v roce druhé světové války urychleně, aby nemuseli na práci do Německa. Žili v té době na Volyni, kam jejich rodiče přišli za půdou v 19. století s dalšími Čechy od Prahy, z Poličky, Náchodu i Českomoravské vysočiny. Podrobnosti o jejich životě zpracoval sám pan Tengler a jeho práci přepsali na počítači vnuci a vydali 10 výtisků. Co všechno se vešlo do jednoho bohatého života – boj za druhé světové války ve vojsku plukovníka Svobody, přestěhování do původní vlasti, do Čech, se svými známými, výchova 3 dcer a život běžel stále rychleji a rychleji. Vyučený truhlář v dílně svého otce na Volyni, pak svědomitý hospodář a sedlák, přizpůsobil se v padesátých letech a svou práci i s manželkou vytvářeli rodinné zázemí. K nám do Hněvotína se přistěhovali z Osoblah v roce 1956. V opraveném domě žijí v současné době se dvěma vdanými dcerami a mají 7 vnoučat a 8 pravnoučat. Pan Tengler se v pozdním věku začal zabývat malováním obrázků, a to se stalo jeho koníčkem. Obrázky od něho visí v mnoha domácnostech jeho přátel a známých. Oba manželé jsou ještě stále aktivní, pečují o svoji domácnost a pan Tengler je stále ještě činný v okresním výboru Protifašistických bojovníků. Nelze se tedy divit, že jejich oslava se konala v sále Kulturního domu a oba manželé si tam také zatancovali s oblíbenou dechovkou. Oběma lze přát ještě další plodná léta.

Při počtu 9 novorozenců bylo v letošním roce uskutečněno dvakrát Vítání občánků do svazku obce.

ŠKOLSTVÍ

V letošním roce bylo provedeno několik investičních akcí pro zlepšení vzhledu školy a jejího provozu. Po rekonstrukci školní jídelny byly v budově na Topolanské vybudovány i nové šatny pro žáky. V rámci projektu „Internet do všech škol“ byla vystěhována knihovna /žakovská/ do bývalého kabinetu výchovného poradce a vybudována počítačová třída. V několika třídách v obou budovách bylo vymalováno. Jednou z velikých akcí byla v srpnu a červenci rekonstrukce části střechy na budově č.p. 250, další část v příštím roce. Nebylo zapomenuto ani na školní kuchyni, kde byly provedeny nové rozvody vody. Při stáří budovy u pošty i té mladší na Topolanské se opravám nelze divit.

K obvyklým kroužkům na škole přibyl letos kroužek mažoretek pro dívky 2. – 6. tř., který úspěšně vede paní Mrkusová. Na tuto velmi záslužnou činnost – což je práce s dětmi v jejich volném čase – se dala po odchodu do důchodu. Její děvčata si vedou tak dobře, že vystupovaly i mimo rámec školy a obce, což je při krátkosti trvání kroužku opravdu výkon. Z akcí školy pro veřejnost se setkala znovu s pěkným ohlasem u rodičů i dětí „Drakiáda“ a také výstava s tématem „Naše dědina“, která byla uspořádána z prací dětí a uplatnila se při volbách. Mnozí

z rodičů ani netušili, že jejich dítě je tak úspěšné ve výtvarné výchově. Velkou akcí pro učitelky i děti byl nácvik a vystoupení na „Vánoční akademii“. Dvouhodinový program shlédli sál plný lidí. Vystupovali žáci a žákyně všech věkových kategorií a rodiče mohli obdivovat, co všechno pedagogové s dětmi nacvičili. Recitace, dramatizace, tance, gymnastika, moderní cvičení, hra na nástroje se střídaly v rychlém tempu. Mezi dětmi se objevovaly talenty v různých oborech umění. Své nadání prokázali ve výtvarné soutěži „Návrh na poštovní známku“ Tereza Koníčková a Filip Kovář, kteří dosáhli velmi dobré umístění v této celostátní soutěži.

V loňském roce začala škola novou tradici, a to ke Dni dětí „Sportovní olympiádu“ v prostorách školy a hřiště. Děti soutěžily rozdělené do kategorií s plným nasazením, a proto se v této tradici pokračovalo i letos. Soutěžilo se ve skoku vysokém i dalekém, v běhu na 50 nebo 60 m a v hodů kriketovým míčkem. Čokoládové medaile a diplomy obšťastnily hodně dětí. Při tomto sportovním klání se ukázalo, že největší slabinou dětí byl hod kriketovým míčkem.

Ve školním roce se nasbíralo ve spolupráci s rodiči a občany 11 830 kg papíru. Školní rok 2001–2002 byl v tomto ohledu velmi úspěšný. Nemalý výtěžek byl použit na zlepšení prostředí v obou školních budovách a na zakoupení pomůcek především do výtvarné výchovy. V tomto školním roce byla naplněnost tříd malá, počet všech žáků měl klesající tendenci a ta bude pokračovat, protože více žáků odchází z devátých tříd, než do prvních tříd přicházelo. Celkový počet byl 156 žáků, z toho 4 integrovaní, což znamená laicky řečeno, že potřebují více péče pedagoga.

Ubytek dětí znamená, že škola musí žádat o výjimku na Ministerstvo školství a obec po povolení rozdíl doplácí. V přehledu se lze dočíst, kolik to dělá.

Oblíbený kroužek aerobiku musel být koncem roku uzavřen pro nemoc paní učitelky, která ho vedla. Nemocnost dětí byla v průměru, nejvíce nemocní byli žáci 5. třídy, kde bylo počtem nejméně dětí.

Závěr školního roku si děti prožívaly na oblíbených výletech – Bouzov, Buchlov, Ramzová, Brno – hrad Veveří, pevnost Dobrošov.

Mateřská škola díky sponzorům se obešla bez nějakých finančních mimořádných výpomocí od obce.

K největší změně dochází koncem roku. K 31. 12. 2002 zrušena Základní škola a Mateřská škola a došlo ke spojení Základní školy, Mateřské školy a Školní jídelny pod jedním ředitelstvím – Příspěvková organizace ZŠ a MŠ a ŠJ řízená obcí. Obec schvaluje ředitele i jeho plat, účetnictví teď nevede Obecní úřad, ale škola sama, tedy její ředitelství. Bylo schváleno hlasováním zastupitelstva, kde 8 hlasů souhlasilo a paní Marešová se zdržela hlasování. Organizačních prací kolem nového způsobu bylo více než dost a po 1. lednu se uvidí, jak dobře bude fungovat.

ZEMĚDĚLSTVÍ

Naše družstvo hospodařilo v tomto roce na pozemcích o výměře 930,87 ha, což bylo o 4,56 ha méně než loni, protože předávalo pozemky na výstavbu obalovny a výstavbu dálnice.

Provozní náklady byly letos sníženy o 651 000 Kč, přestože některé položky nákladů byly vyšší, více jich ale bylo sníženo. Např. mzdové náklady

byly nižší ne proto, že by byly vypláceny menší platy, ale protože část chmele byla na jaře zaváděna jako služba Střední zemědělské školy, kdy žáci tuto práci provedli za brigádníky. Dále se nelisovaly malé balíky slámy a opět ubyli brigádníci.

Družstvo splácí úvěr na kravín, v měsíci lednu a dubnu bylo doplaceno dlužné nájemné z pozemků minulých let a v prosinci část nájemného běžného roku. Stále ještě zůstávají nedoplatky, a to převážně členům družstva. Na majetkových podílech se podařilo vyplatit 1 328 000 Kč, ale družstvo se bude ještě dlouho s podíly vyrovnávat.

Na hospodářském výsledku družstva se projeví nižší tržby hlavně: za prodej výrobků celkem včetně služeb činily 40 225 000 Kč a byly ve srovnání s rokem 2001 nižší o 4 058 000 Kč, u řepky, ačkoliv výnosy byly větší, byly nižší ceny a totéž u obilovin. Byla oseta menší výměra než loni u cukrovky /o 20 ha/ a u máku /15 ha/. Cukrovka nejen že nedosahovala stanovené cukernatosti, ale i výnos byl nižší. Nejvyšší propad v tržbách proti loňskému roku byl právě u chmele a to o 1 497 000 Kč, což byla nemalá suma. Způsobil to nejen menší výnos, ale hlavně nižší prodejní cena a to o 14 110 Kč/t. Ani kukuřice na zrno, přesto, že měla větší výnos, nebyla tak rentabilní, jak se čekalo, protože opět realizační cena byla nižší.

Trochu lepší byla situace u zpeněžení mléka, kterého se prodalo o 126 512 litrů více, takže tržba byla vyšší o 1 208 000 Kč. V živočišné výrobě pokles ceny za vepřové maso o 10,73 Kč/kg způsobil výpadek 1 365 000 Kč. V listopadu a prosinci byla cena tak nízká, že byla u hranice 26,46 Kč/kg a u této ceny byl bezmála nulový výdělek. A cena stále klesá. Proto byl hospodářský výsledek za tento rok jen 458 000 Kč a byl nižší než loni o 3 180 000 Kč, což bude všude cítit.

Mnoho peněz na zakoupení strojů nezbyvá, přesto byl koupen nový lis na slámu za 738 000 Kč, vozík na odvoz kulatých balíků slámy za 220 000 Kč a

starší secí stroj, kde bylo zapláceno zatím 350 000 Kč a zbytek do sumy 1 250 000 Kč bude vyrovnán v příštím roce. Nějaké peníze /550 000 Kč/ získalo družstvo prodejem vodárny u stravovny Obecního úřadu. Uzavřít lze tuto část smutným zjištěním, že letos živočišná i rostlinná výroba zaznamenala finančně hluboký propad.

Živočišná výroba - 3 466 000 Kč, tedy o 1 276 000 Kč méně.

Rostlinná výroba - 1 620 000 Kč, tedy o 1 356 000 Kč méně.

Dá se takto hospodařit?

Při nakupování v obchodě ceny několikanásobně stouply od roku 1989 – tvaroh 1,60 Kč, dnes 15,50 Kč, mléko 2 Kč, dnes 15 Kč, sekaná 18 Kč, dnes 60 až 80 Kč –, jak je tedy možné, že výkupní ceny např. vepřového masa byly v roce 1989 21,57/kg a závěrem letošního roku 26,46 Kč/kg. Kde se stala chyba?

Za posledních 50 let práce v zemědělství doznaly tak velikých změn, že sedlák s 6 ha by se neuzivil v dnešní době. Aby soukromý zemědělec vydělával, musel by hospodařit aspoň na 20 ha výměře, a i to by nebylo nic moc. Vzhledem k výkupním cenám, není ani v naší typicky hanácké obci mnoho soukromníků a ani ti nemají „na růžích ustláno“. Ti, kdo s nadšením si po sametové revoluci brali svou půdu zpět, už bohužel poznali, že pokud se z ní nestane stavební místo nebo není v průmyslové zóně a bude vykoupena, výdělek z ní valný nekouká. Tak ji pronajímali větším soukromým zemědělcům, nebo nabízeli družstvům. Dnes už nejsou občané ochotni pěstovat sami ani prase na zabijačku, výhodnější bylo ho koupit od družstva. I pokusy o pěstování hus nebo králíků na prodej vynášel tak málo, že i od toho lidé upouštějí. Je to neuvěřitelné, ale v obchodech v obci se prodávaly produkty, které si dříve každý pěstoval doma – vejce, ovoce, zelenina. Život na venkově se neuvěřitelně mění.

Družstvo čekají další změny vstupem republiky do EU. Jak to bude vypadat, zatím nikdo netuší, ale strojový park družstva je zastaralý, na nové není,

protože v porovnání s cenami za prodej zemědělských výrobků jsou nesmírně drahé. Podle slov pana předsedy Dofka čeká družstevníky nekompromisní souboj o místo na trhu a velice rychlá variabilita při změnách výroby. Současně se budou muset naučit přemýšlet o tom, jak své výrobky prodávat. Pokud nedokážeme v tomto souboji obstát, budeme ve velice složité situaci, která by mohla vést až k likvidaci družstva. Pan předseda ale byl optimista, protože když družstvo dokázalo projít tak obrovskou změnou za 12 let, dokázalo si poradit se spoustou problémů a přežít nedostatek financí, tak si zcela jistě poradí i s budoucími překážkami, které nás čekají v Evropské unii.

I k této části přiloženy dva výpisy pro srovnání.

WEBOVÁ KOPIE

FIRMY

WANZL – v loňském roce oslavila firma 10 let od vzniku firmy u nás. Při těchto oslavách byla založena tradice každoročních pivních slavností na fotbalovém hřišti – první košíky se začaly vyrábět poblíž Mnichova, kde se konají každoroční pivní slavnosti – a bylo zde i letos plno nejen dospělých, ale i dětí, pro které byly organizovány různé hry a soutěže, zatímco dospělí mohli tančit. 2 večere, pivo a nealko byl dar firmy pro své zaměstnance. Mimo to pro dobré pracovníky byl dárek navíc – exkurze do podniku v Německu. Byl to třídenní zájezd i s výlety. Zaměstnanci zde viděli, že způsob práce byl v Německu stejný jako u nás, spíš bylo pozorovat větší nasazení v práci. Nezaměstnanost hrozí nejen u nás, ale také v Německu, tak si každý své práce váží.

Z naší obce je tu již zaměstnáno mnohem více lidí než v dřívějších letech. V drátěném programu už byly nejen košíky a vozíky pro obchody a velkoobchody, ale také hračky pro děti rodičů, které v obchodě nakupují a mají možnost umístit své dítě do dětského koutku. Tyto hračky – autíčka – se u nás zatím neobjevily, byly vyráběny pro cizinu. Touto formou vyšla firma vstříc rodičům s malými dětmi. Ony by ani větší děti nepohrdly, ale k jejich lítosti se do autíčka nevejdou. Co všechno firma vyráběla si lze prohlédnout v hale podniku.

Firma počítá s rozšířením v budoucnosti, má tu vzniknout galvanizovna. Její výstavba je závislá od vybudování splaškové kanalizace. Bez ní nelze s rozšířením začít. Tato firma byla největší v naší obci, zaměstnává nejvíce lidí, i když nejsou všichni z Hněvotína.

APETIT je u nás dalším větším podnikem. Začali vyrábět v naší obci v roce 1998 v bývalé kuchyni Zemědělského družstva Hněvotín. Prvopočátek ale byl v roce 1993 v Olomouci na Masarykově třídě, kde se vařilo a prodávalo v

bufetu. Pak zde začali chystat a prodávat bagety /housky nebo rohlíky plněné karbanátkami, zeleninou, kečupem nebo jinými podobnými náplněmi/ a pan Holinka hledal, kde by mohl svou výrobu rozšířit. Tuto možnost našel právě u nás. Začínal tu s dvaceti lidmi, dnes tu chystá dobroty 60 lidí na 3 směny a nemálo je jich právě od nás. Vyráběly se tu nejen bagety, ale také tousty, řízky, saláty, ... Své výrobky firma rozvážela nejen po okrese, ale vozy s nápisem *Apetit* se objevovaly na různých místech v republice. O zaměstnání v „bagetárně“ byl zájem a jakmile byla možnost zde pracovat, o zájemkyně nebyla nouze, ačkoliv se pracuje na 3 směny. Parkoviště před Obecním úřadem pomalu nestačí na parkování pro auta jejich zaměstnanců. Pan Holinka svou aktivitu rozšiřuje, ale už ne v naší obci.

FAMO – i v letošním roce byli s odbytem svých výrobků spokojeni, garážová vrata šla dobře na odbyt. Firma i nadále zkulturňovala okolí své budovy, jen silnice zůstala ve velmi špatném stavu. Kdo ji opraví? Srovnávat, jak to zde vypadalo před 10 lety a dnes by bylo srovnáváním nesrovnatelného. Tehdy z této strany vjezd do obce byl spíše ostudný, dnes opravená budova s bílou omítkou a bílými ploty i další úpravou dělá naší obci dobrou reklamu.

KERAMO – výroba keramiky, ve které pracuje pan Horák sám a zatím na rozšíření nepomýšlí. Vyrábí většinou keramické plakety, ozdoby na zeď, drobné dárky a kasičky na spoření. Jen občas si bere na výpomoc studenta nebo studentku.

SBĚR ZELEZA – o dřívějších problémech lze najít zápisy v kronikách. Hluk ustal a stížnosti na formu, že lisováním /otřesy/ dům paní Milkové byl poškozován, se časem ukázaly liché. Majitelé dům prodali, odstěhovali se do

Lutína a nový majitel na tomto domě zvedl patro. Kdyby to poškození bylo tak velké, jak bylo prezentováno na schůzích, asi těžko by se dal dům zvedat, obzvlášť, když byl z vepřovic. Takže podnik zůstal, ale majitel se odstěhoval.

OPRAVY čerpadel a aut – Dostál – na Lutínské vznikla po sametové revoluci. Firma se starala o vodní provoz v obci. Dále byla možnost rychlé opravy vozu. Pan Dostál zaměstnává 3 občany, ale o provoz obecního vodovodu pečoval sám.

KLEMPÍŘSTVÍ – pokud byla potřeba opravy střechy či jiných klempířských prací, bylo možno si v obci vybrat. Byly tu dvě firmy – pan Stašek a pan Pospíšil.

KREJČOVSTVÍ – i když v současné době bývalo lepší koupit hotové oblečení – v sekund handech velmi levně jde o oblečení již nošené, ale vyprané nebo vyčištěné/ nebo na tržnicích – bylo možno si dát šít dokonce u 3 švadlen.

KADERNICTVÍ a holičství zůstalo nezměněno na 2 místech, u paní Punčochářové a Špičákové, každá na jiném konci obce.

MANDLOVNA a čistírna byla i letos ve velikém propadu a obec na ni doplácí a už se začíná uvažovat o jejím zrušení. Důvodů slabého provozu je mnoho, jedním z nich by byla cena za služby, dále moderní látky, které se dnes perou doma v pračce, nežehlicí ubrusy a povlečení a nemalou měrou i to, že mandlovna nemá žádnou reklamu a nově přistěhované rodiny /a není jich málo/ o této možnosti ani nevěděly.

OBCHOD

Největším potravinářským obchodem s drogerií u nás zůstalo Smíšené zboží u Mlčochů na křižovatce. Koupě prodejny Jednoty se ukázala být velice šťastným rozhodnutím manželů Mlčochových. Za dobu od koupě si získali své stálé zákazníky, kterých přibývalo vlastně na úkor ostatních zdejších obchodů. /Obchod se smíšeným zbožím U Myšáků už byl zavřen./ Důvodem byla nabídka mnohem rozsáhlejší než v ostatních obchodech a bylo udivující, co se všechno vešlo na tak malou plochu. Dále to byla ochota a vstřícnost prodávajících. Malým dokladem mohly být objednávky na letošní vánoční svátky a Silvestr, které překonaly očekávání majitelů – suma 40 000 korun na pečivo, cukroví, zákusky a uzeniny byla v obci s počtem obyvatel 1 164 opravdu velmi slušná. I v jiných dnech bývá dobrý odbyt na pečivo a uzeniny, kterých bývalo mnoho druhů a tedy výběr. Prodáváno se také „moře“ oplatků, knedlíků, sladkostí i zákusků. Jejich trubičky objednávané z Medlova neměly chybu. Tyto nákupy také svědčily o tom, že dnešní ženy již nejsou ochotny trávit u plotny mnoho času a raději vše se koupilo v obchodě. Dnes už moc neplatilo, že domácí pečivo bylo lepší. Ve většině případech mnohé ženy ani neuměly upéci docela obyčejný koláč z kvasnicového těsta. Podle hesla, kdo by se s tím dělal, se šlo a koupilo v obchodě.

Manželé se stali sponzory Mateřské školy při některých akcích – Mikuláš, příspěvek na hračky a podobně a děti ze školky sem dávaly do výlohy poutavou

výzdobu k různým příležitostem pod vedením paní učitelky Vyroubalové. Sponzorovali také Základní školu, ples ČČK, sportovce a akce ČSŽ pro děti.

V dnešní době nebylo možno pojistit obchod bez zabezpečovacího zařízení, a proto se obchody tímto zařízením chránily. Mimo obchodu na křižovatce na Váلكově prodávala paní Skopalová, byly tu 2 Večerky na křižovatce a jedna Večerka u pana Vysloužila, která sloužila spíš na posezení v létě a na zastavení po návštěvě hřbitova, protože byla blízko něho. U paní Pokorné na Lutínské lze koupit textil a boty či domácí papuče. Průmyslové zboží vedla paní Holinková na Váلكově a pomalu se orientovala na papírnictví a základní drogerii. Dalším takovým obchodem ale s mnohem větším výběrem a skladbou bylo Průmyslové zboží u Jurtíků na Velkém Klupoři.

V tomto roce na jaře v bývalém obchodě U Myšáků vznikl SONAP – velkoobchod a maloobchod se součástkami na auta a s různými doplňky. Zatím se moc zájemců neobjevovalo, lidé si jen pomalu zvykali na to, že i takové zboží by zde mohli dostat. Fungoval spíše jako velkoobchod.

Přesto, že většina našich občanů nakupovala v hypermarketech – nejbližší byl TERNO, GLOBUS, dále BILLY, ALBERT a další a každým rokem vznikaly další, obchody se u nás držely a některé zvýšily prodej. Běžné pečivo, mléko, sýry, uzeniny se nakupovalo zde a starší občané, kteří již nejezdili autem, zde kupovali všechno. A nebylo jich málo, naše obec měla starších občanů hodně.

Mimo našich obchodů zajížděla k nám také ROSNIČKA s nabídkou levnějšího zboží – cukru, oleje, octa, žrádla pro psy, drogistické zboží a podobně. Také se tu objevili prodejci záclon a ti prodávali v hale Obecního úřadu. Také se nabízela drůbež či slepice na chov, a to nejméně dvakrát ročně a na podzim po výlovu a před Vánoci kapři. Na křižovatce rozkládali své zboží prodejci textilu a bot. Zájem nijak velký. Mnoho občanů si už řeklo, že nejsou tak bohatí, aby kupovali podřadné levné zboží.

ORGANIZACE

V naší obci žádná politická strana neměla svou organizaci, jen přívržence. Při letošních volbách se ukázalo, jak mnoho ze své oblíbené strany ztratily.

V obci stále pracovaly stejné organizace jako minulá léta – Český červený kříž, Český svaz žen, Myslivecké sdružení, Hasičský sbor a FC Hněvotín. Plesy organizaci byla stejně jako loni, návštěvnost byla slušná, jen příchody na plesy doznaly změny, účastníci přicházeli až po desáté hodině a sál se zaplnil kolem půlnoci. Než si na to pořadatelé zvykli, trnuli z počátku obavami, že skončí s prodělkem. Český červený kříž za peníze vydělané na bále zase v květnu nabídl dětem zdarma výlet a s politováním konstatoval, že zájem se zmenšuje. Totéž bylo u prázdninových výletů, kde účast dětí byla velmi malá, a proto Český svaz žen

uvažuje, že příští rok tyto akce vynechá. Jarní a podzimní závody měly velkou účast děti i rodičů. Hasiči uspořádali májový večer s kácením máje, a protože se tato akce velmi líbila, zopakovali se stejným úspěchem o prázdninách.

Za sportovních činností se nehrál jenom fotbal, ale také volejbal, tenis, kuželky a pro ženy a děti aerobik. Novým druhem sportu jsou šipky, jejichž družstvo bylo založeno v roce 2000 v měsíci srpnu a začalo hrát hned první sezonu v září. Už název byl velmi neobvyklý Průtokový ohřívač piva Hněvotín – jeho zkratka POP Hněvotín. Zakládajícími členy se stali: Boumová Michaela, Král Petr, Mačák Zdeněk, Osladil Jiří, Parák Rostislav, Slovák Ladislav, Urbášek Tomáš a Vršťala Martin. Svou účast začalo družstvo v nejnižší lize České asociace kompaktních sportů /ČAKS/. Divize se skládá ze 14 družstev a naše se umístilo na pěkném 4. místě a postoupilo do III.A ligy. Další sezona začala zase v září 2001 a ukončena opět v květnu 2002. V této době se už družstvo rozdělilo a původní opustil pan Král, Slovák a paní Boumová a přišel nový hráč, pan Petr Mrkus. Na přelomu roku 2001 a 2002 odcházel i pan Parák, ale vrátil se pan Slovák a přišel nový hráč pan Pavel Černocho. S těmito personálními výměnami se změnil i název ligy na Českomoravský šipkový svaz /ČMŠZ/. V této sezoně družstvo pořádalo první místní turnaj, kterého se mohli zúčastnit i nečlenové a bylo tedy 28 závodících. Letošní sezonu družstvo skončilo opět ve III.A lize a byla škoda, že jen jedno místo nás dělilo od II.A ligy. Při házení šipek hráči museli dodržovat závazné podmínky, z nichž nejdůležitější byly vzdálenosti. Výška terče

musela být asi 173 cm vysoko do výšky oka středně vysokého člověka – a vzdálenost byla daná, a to 237 cm. Špičky šipek mohou být buď z kovu nebo umělé, s jinými nelze závodit. Pravidelné tréninky bývaly v POPORESTU. Předsedou družstva se stal pan Zdeněk Mačák.

Bylo potěšitelné, že nejen fotbalem žila naše obec, i když prvenství jim nebylo lze upřít. Cvičení aerobiku s cvičitelkou paní Filkászovou se zúčastňovalo stále méně žen /dívek bylo stejně/, takže když koncem roku bylo načas cvičení přerušeno pro nemoc cvičitelky, nejvíce litovala děvčata.

Z akcí na hřišti byl největší zájem o zápas v kopané 1. září o pohár starostky. Zase hrála družstva Válkov s Topolanskou, Lutínská s Olomouckou a Klupořem, Střed a Zastupitelstvo.

Družstvo Válkov s Topolanskou mělo tyto hráče:

Mačák Pavel, Petr a Petr mladší, Horyl Milan, Bartoš Jiří,
Karger Ondra, Šlosar Hynek a Pavel ml.

Družstvo Lutínská, Olomoucká a Klupoř:

Ječmeň, Špičák, Vitásek, Hájek, Dokoupil, Poledníček,
Špičák ml., Molnár Jan ml. a Slovák

Družstvo Střed:

Doležal, Kaštyl, Veselský, Urbášek, Slovák, Osladil,
Lepař, Sleha a Toufar

Družstvo Zastupitelstvo:

Vyroubal, Hromijak, Šulc, Sleha J., Mádl, Mareš, Huňka,
Jandrt, Pavel

Družstva pro lepší rozeznání byla vybavena barevnými tričky. Válkov – Topolanská byli červení, Zastupitelstvo modří, Střed zelení a Lutínští černí. Celý zápas komentoval pan Milan Blechta, střídáný byl paní Janou

Marešovou. Zápasy byly provázeny deštěm, ale ani ten nezabránil dokončení zápasů o pohár.

Pořadí družstev bylo podle očekávání toto:

1. místo Váلكov, Topolanská,
2. místo Střed
3. místo Lutínská, Olomoucká, Klupoř
4. místo Zastupitelstvo

Nejlepší střelec: Šulc Jiří
 brankář: Čtvrtlík Jaroslav
 hráč: Poledníček Petr

Přesto, že zapršelo a pořádně, hráči i obecnstvo si počkali schování před deštěm a po přehánce se pokračovalo v zápolení. Do konce zápasů již nezapršelo, jen hráči, aby bláto ze sebe „seškrabávali“, ale dobrou náladu jim to nezkazilo. Dále program pokračoval pro děti, hasiči jim ukazovali, jak se hasí a děti měly možnost zkusit aspoň podržet hadici. Tato akce byla vlastně nábořem do dorostu hasičů. Déšť již nezlobil, program skončil ke spokojenosti všech. Za zdar a výsledek zápasů lze poděkovat rozhodčímu panu Běhalíkovi.

Možno připomenout i jiné akce, cvičily tu děti ze Základní školy, byly tu závody pro děti pořádané ČSŽ, hřiště občas využily i organizace jiné obce. Díky dětskému hřišti, vybudovanému na okraji, sem chodily maminky s dětmi, v zimě tu bylo kluziště pro děti i dospělé.

KALEIDOSKOP

- Naši občané již několik let byli zváni na prezentační akce např. podnikem Huber–Reisen, Beck, Finest Selection, Bremi CA, Aesculab Reisen nebo Euro klasik, kde byly nabízeny různé výrobky od elektrospotřebičů přes nádobí, a hlavně ovčí deky a matrace. Bylo neuvěřitelné, že přesto, že již lidé

věděli, jak byly tyto výrobky předražené, stále se našlo dost nakupujících, ale také už dost těch, kteří autobus využili jen na poměrně levný výlet.

Jakmile pořadatelé objevili v naší obci odpovídající podmínky, to byl sál a restaurace při něm, začali vozit budoucí kupce k nám. Bylo s podivem, že se stále tímto způsobem na kupovalo, přestože zboží bylo předražené a v mnoha případech bylo možno koupit je v obchodech mnohem levněji. Firmy, například Huber–Reisen nebo Beck musely mít zisky, jinak by sem přestaly jezdit. Náš Obecní úřad měl z těchto akcí finanční zisk, který byl ale tak malý, že bude nutno zvýšit cenu.

- Každoroční oblíbené plesy mají také svou historii. První byly pořádány v 15. a 16. století na panovnickém dvoře a šlechtických sídlech ve Francii. Zúčastňovala se vybraná společnost v plesovém předepsaném úboru. Teprve v roce 1715 poprvé byl bál Opera, kam měli přístup všichni, kteří zaplatili vstupné. Tím se plesy zpřístupnily širší veřejnosti, která na to měla. Tradici maškarních plesů zavedla francouzská královna Kateřina Medicejská. Mezi tradiční tance v Evropě patřila polonéza, galopéda, kotilión, valčík a u nás navíc polka, sousedská nebo mazurka. Některé z těchto tanců přetrvaly do dneška. Předchůdcem valčíku byl pomalejší tanec zvaný landler, který se na počátku 19. století přeměnil na rychlejší tanec. Valčík přinesl poprvé párový taneční projev a ve svých počátcích byl považován za nemravný. Svě největší slávy dosáhl jako takzvaný vídeňský valčík. Klasickým českým tancem byla polka, která i u nás vznikla. Podle ústního podání to bylo ve východních Čechách v roce 1830 a v roce 1844 způsobila v Paříži velkou senzaci, polkománii.

- Něco o hygieně – historie toalety je velmi zajímavá. Z literatury se o ní moc nedočteme, ale díky archeologům víme, že ve staré Indii kolem roku 2500 před naším letopočtem měli lidé v každém domě záchod, ze kterého odváděl proud vody lidský odpad do stoky zakryté pálenými cihlami. Existence záchodu sedacího typu byla potvrzena v Egyptě kolem roku 2100 před naší letopočtem. I staří Římané měli dobře fungující systém veřejných záchodků – do země vedly díry, pod nimiž proud vody odváděl odpad. Tehdy při používání toalety neexistoval stud. Sloužící, vlastně otroci, jsme v Římě, přinášeli a odnášeli stříbrné nádoby, do kterých konali jejich majitelé potřeby, aniž přerušili hru či zábavu. Zato středověk byl pro hygienu dobou naprostého temna. Exkrementy se často házely z okna do ulic, lidé si ulevovali kdekoliv. Určité zlepšení přinesly křížácké války. V této době začalo být populární před jídlem si umýt ruce. Klasické WC vymyslel už v roce 1596 jistý John Harrington. Ještě dlouhou dobu nebyl tento vynález používán. Až v roce 1738 J. F. Brondel představil svůj splachovací záchod a dále byl už jen zdokonalován. Rozdělení na pánské a dámské došlo o rok později na tanečním večírku v pařížské restauraci. Zhruba v této době se objevily pánské mušle. Poslední zajímavostí by snad bylo ještě to, že na prvních WC ženy při použití stály a muži seděli.
- K historii toalet patří i toaletní papír. Dnes si život bez toaletního papíru dokážeme stěží představit, je jeho historie poměrně mladá. První toaletní papír vyrobil v roce 1857 Američan Joseph Gayetty. Teprve koncem 19. století se objevila klasická role, jak ji známe dodnes. V současnosti existuje na světě kolem 5 000 výrobců toaletního papíru. Současná populace spotřebuje každý den okolo 83 milionů rolí, což znamená asi 30,6 miliard ročně a 2,7 rolí každou vteřinu. Ani dnes se všude toaletní papír nepoužívá. Jako příklad poslouží Indie, kde je tradičním hygienickým prostředkem především voda. Levá ruka je používána k sanitním účelům, zatímco pravou

se jí. Někteří odborníci z toho vyvodili, proč si převážná část lidské populace podává při setkání pravou, a ne levou ruku.

- Po sametové revoluci si k nám proboujává cestu svátek zamilovaných na svatého Valentýna a ten je 14. února. Rok od roku stoupá počet těch, kteří obdarovávají své partnery drobným dárečkem. Zvýšení tržby i u nás k tomuto dni pocítily hlavně obchody s květinami a bonboniériami.
- Znovu se k nám vrací také Svátek matek, který připadá na druhou květnovou neděli. Nesměle se hlásí ke slovu zatracovaný svátek Mezinárodní den žen. Byl tak halasně slavený po druhé světové válce komunisty, a proto pocíťovaný jako totalitní. Slavit? Neslavit? K jeho historii:
  - 1910 – první den žen spojený s demonstrací za politická a ekonomická práva žen
  - 1910 – Kodaň: Mezinárodní konference žen přijímá rozhodnutí, že jeden den v roce bude Dnem žen a to 8. března 1911 – Den žen se již slavil v Rakousku, Dánsku, Německu a ve Švýcarsku
  - 1911 – 25. března v USA při požáru továrny uhořelo 40 dívek a žen. Událost upozornila na nevyhovující pracovní podmínky a využívání levné síly žen
  - 2002 – 8. března – v České republice platy žen v průměru o 30 % nižší než platy mužů. Dále nedostatečné zastoupení žen v rozhodovacích orgánech státu /u nás ale bylo vše v pořádku, z 9 zastupitelů byly 4 ženy/. Znevýhodněné sociální postavení žen, pečujících o děti a potřebné členy rodiny. Diskriminace žen na trhu práce. Násilí páchané na ženách. Důvodů, proč každý rok vzpomenout, co všechno stát ženám dluží, by tedy bylo nemálo.

ZÁVĚR

Rok je za námi, přinášel radost i trápení, ale takový už je život a takový vždycky byl. Jen ta dnešní uspěchaná doba se neměla k tomu, aby zvolnila tempo. Byla to doba, kdy se toužíme obklopovat věcmi a mít na ně za každou cenu. Výsledkem je málo nově narozených dětí, a to pociťovala jak mateřská škola, tak škola základní. Zatím se demografická křivka nelepší v obci, ve státě ani ve vyspělých zemích, zatím co ve třetím světě stoupá. /myslí se tím málo vyspělé země/. Dalším varovným prstem byla zvyšující se kriminalita, která se dotýkala nás všech.

Opravy domů a nová výstavba obec zkrášlovaly a pokud se i nadále bude zlepšovat péče o zeleň nejen u majitelů domů, ale také péčí Obecního úřadu, bude obec stále hezčí. Co si více můžeme přát?

Přílohy: *Programy kandidátek*

Hlasovací lístek voleb

Zemědělská výroba rostlinná

Zemědělská výroba živočišná

Ceník zemědělské produkce

Zpráva o hospodaření obce za rok 2002

*Tyto přílohy uloženy
v archivu OÚ*

Statistika

Narození dětí

Úmrtí

Nejstarší občané

Sňatky

VÁNOCE – historie původu a oslav i u nás na Hané (6 stran)

Fotodokumentace je založena v albech obce.

WEBOVÁ KOPIE

OBSAH

Úvod	Strana 2
Volby	5
Počasí	9
Obecní úřad	16
Zpráva o hospodaření obce – 2002	26
Obyvatelstvo	26
Diamantová svatba	28
Školství	29
Zemědělství	31
Firmy	35
Obchod	38
Organizace	40
Kaleidoskop	43
Závěr	47
Přílohy – přehled	48
Obsah	49

Zápis za rok 2002 má 49 listů a přílohy dle seznamu na straně 48.

Byl schválen komisí pro školství a kulturu dne 18. 11. 2003.

Statistika

Ročník 2002

Počáteční stav: 1134

Měsíc		Přistěhovaní	Narození	Odstěhovaní	Úmrtí	Celkem	Stav
leden	Muži	4		-2	-1	1	1135
	Ženy	4		-4		0	
únor	Muži	4	1	-1		4	1141
	Ženy	5		-3		2	
březen	Muži	1	2	-1	-1	1	1144
	Ženy	3		-1		2	
duben	Muži	5	1	-2	-1	3	1149
	Ženy	4		-1	-1	2	
květen	Muži		1			1	1150
	Ženy					0	
červen	Muži	5				5	1158
	Ženy	3				3	
červenec	Muži	6	1			7	1168
	Ženy	2	1			3	
srpen	Muži		1			1	1168
	Ženy			-1		-1	
září	Muži	2		-2	-1	-1	1168
	Ženy	3			-2	1	
říjen	Muži			-1		-1	1166
	Ženy				-1	-1	
listopad	Muži	1		-2	-1	-2	1164
	Ženy	1	1	-2		0	
prosinec	Muži	2		-2		0	1164
	Ženy	1		-1		0	

CELKEM

56

9

-26

-9

30

Přehled narození

Kreuzer Jakub

Glatter Lukáš

Stýskal Leo

Zeman David

Pácl Šimon Jaroslav

Krestýnová Kateřina

Špulák Vojtěch

Rokytová Natálie

Celkem 9 dětí

Přehled úmrtí

Doležal Svatopluk

Špičák Alois

Kabátová Blažena

Tomeček Jan

Mrázková Hana

Skácel Alois

Eliášová Eliška

Jurenková Hana

Konečný Jaroslav

Celkem 9 osob

Nejstarší občané

- 70 let – Hájková Amalie, Tomanová Julie, Hájková Ludmila, Piňosová Božena, Hájková Ludmila, Ledvinková Drahomíra, Kočí Josef, Hryzbilová Emilie, Šimek Tomáš
- 71 let – Kopečný Josef, Kvapil Jaromír, Bernatová Anežka, Táborský Leonard, Svobodová Eliška, Piňos František, Vlčková Dobromila, Stejskalová Vlasta
- 72 let – Vlček Jan, Idesová Zdeňka, Balcarová Marie, Onderková Růžena, Maršálková Jaroslava, Klevar Jan
- 73 let – Zapletal Radomil, Onderka Miroslav, Svoboda Linhart, Chytilová Marie, Březina Miroslav, Doležalová Josefa, Čtvrtlík Josef, Navrátilová Drahomíra
- 74 let – Husárová Bronislava, Švachová Božena, Kenická Anna, Toman Ladislav, Čtvrtlíková Věra, Komínek Miroslav, Karger František, Čtvrtlíková Vlasta
- 75 let – Romanovská Jindřiška, Jurenková Růžena, Husařík František, Čtvrtlíková Věra, Flášar Karel, Klevarová Marie
- 76 let – Kristen Josef, Dvořáková Eva, Chytil Leonard, Komínková Jarmila
- 77 let – Lepařová Jiřina, Paráková Emilie, Králová Květoslava, Maršálková Vlasta, Rajskupová Marie
- 78 let – Krčková Štěpánka, Volná Marie, Osladilová Marie, Švecová Růžena, Čeplová Milada, Srnečková Růžena, Studená Marie
- 79 let – Lepařová Božena, Tenglerová Emilie, Navrátil Karel, Slehová Marie, Pytlíčková Marie
- 80 let – Špičáková Josefa, Táborská Anna, Kalabzová Božena
- 81 let – Dofková Marie, Englová Marie, Kabát Karel, Mlčochová Marie
- 82 let – Polesová Štěpánka, Linhartová Věra, Kočí Věra
- 83 let – Mohylová Marie

- 84 let – Tengler Vladimír
- 85 let – Ponížilová Helena, Dlouhý František
- 86 let – Hejtmánová Božena, Dostálová Anežka, Kvinta Jaroslav,
Králová Ludmila
- 87 let – Marková Anna, Tichá Eleonora, Dvořáková Ludmila,
Ježková Jarmila
- 88 let – Růžičková Anna, Kubíčková Jiřina, Hegerová Božena,
Vysloužil Jaroslav
- 89 let – Nováková Libuše, Krčková Drahomíra, Špičáková Marie,
Ševčík Jaroslav, Dorazilová Marie
- 90 let – Kusalová Anna
- 92 let – Staňková Stanislava

Celkem 98 osob

Přehled sňatků

Novomanželé	Kde
Facka Michal Horváthová Veronika	Olomouc
Šincl Vlastimil Zapletalová Pavla	Hněvotín – matrika Olomouc
Urban Ondřej Filipová Eva	Velká Bystřice
Januš Václav Kalábová Markéta	Olomouc
Kulhánek Zdeněk Burdáková Marcela	Nová Paka, okr. Jičín
Zapletal Zdeněk Konečná Pavla	Olomouc
Pokorný Jan Brabcová Kateřina	Prostějov

Celkem sňatků: 7

PŘÍLOHA ke kronice na rok 2002

VÁNOCE
historie původu a oslav i u nás na Hané

V současné době většina domů v naší obci má na dveřích adventní věnec. Tento zvyk po sametové revoluci v roce 1989 jsme přejali z Německa – nejstarší písemná zpráva je z roku 1838 z města Hamburku. Adventní věnce se z počátku vyřezávaly ze dřeva, časem se objevovaly věnečky pletené a ty přetrvaly až do dneška. Věnec jako symbol vítězství a důstojnosti měl vyjadřovat hold tomu, kdo byl očekáván, tedy v tomto případě narození Ježíše. Toto narození přibližují 4 svíčky, zapalované v adventní neděle. Kruh věnce vyjadřuje a symbolizuje jednotu společenství lidí a Boha. Adventní věnec se objevuje nejen na dveřích, ale visí ze stropu, nebo v současné době z lustru. V některých rodinách bývá položen na stole.

Do adventního času spadá svatý Mikuláš, na Hané velmi oblíbený. Výhružné chrastění čertovským řetězem, andělské zvonění a důstojná postava Mikuláše vyvolává v dětech zvláštní atmosféru a nejednou i malou dušičku. K tradičním postavám, jak je známe dnes, patřili u nás na Hané ještě žid, kominík, pohodný, voják, sedlák, bába s nůši (neposlušné děti v ní měla odnést), mouřenín a další postavy venkovského života. V předvečer svatého Mikuláše (5.prosince) nastává čas pro bohatou nadílku a pro autoritativní domlouvání malým zlobilům. Před více jak půl stoletím stačilo ovoce a perníček, dnes jsou dárečky mnohem bohatější.

Jak tento svátek vznikl, kde je jeho počátek? Podle legendy měl tento světec, který se narodil kolem roku 250 zámožným rodičům – křesťanům –, dobré srdce a nevynechal žádnou příležitost obdarovat potřebné. Z toho nejspíše vznikla tradice dárků v tento den. Po smrti rodičů se syn vzdal majetku ve prospěch chudých. Stal se biskupem v městě Myra a byl za panování císaře Diokleciána dokonce vězněn. Oslavy svátku svatého Mikuláše byly v Evropě už od 10. století a vždycky bujaré. Od konce 13. století byly provozovány pod názvem biskupské hry, které si braly na mušku některé církevní obřady a symboly, což se církvi nelíbilo. Podobu těchto biskupských her neschvalovala, ale jejich zrušení se podařilo až s rozmachem husitství.

Vánoce – zvyků bývalo velmi mnoho, dnes se většinou nedají použít, jsou spjaty s dřívějším způsobem života. Dnes si nedovedeme představit, že pod slavnostně prostřeným stolem by měla ležet sláma nebo povřísla (mnozí už ani nevědí, co to je) pro zajištění úrody. Dnes už žádný zemědělec nespěchá na Štědrý den a na Nový rok ze mše v kostele tak, aby byl první doma a to mu mělo zajistit, že mu nejdříve dozraje obilí a nejdříve sklídí. Větička „na Štěpána není pána“ přetrvává do dnešních dnů, ale skutečný význam se ztratil. V tento den podávaly ženy mužům kalhoty na znamení, že je chtějí po celý rok poslouchat.

Většina zvyku z našich domovů vymizela, s některými se lze setkat na dětských besídkách nebo ve skanzenech. Co přetrvává do dneška, je vánoční stromeček, stavění betlému a tradiční vánočka, která se již většinou nepeče doma.

Betlémy patřily k Vánocům mnohem dříve, než vánoční stromek. Za prvního předchůdce se dají považovat jesle, které dal v roce 1233 postavit u italské vsi Greccio František z Assisi. V Olomouci byly první jesle postaveny roku 1569. Mezi lidmi pronikly jesličky až kolem 18. století. K zesvětštění a ke zlidovění přispěly císařské zákazy vystavování betlémů v kostelích. Tak se do domácností přestěhovaly betlémy, ale zmenšené, a to ve městech i na venkově. Vánoční stromek přišel k nám z Německa. Je to dnes symbol, bez kterého si Vánoce neumíme představit, ale ještě začátkem první republiky v mnoha domácnostech byl o Vánocích betlém. Zdobení vánočního stromku není starým zvykem. První zmínka o vánočním stromku zdobeném ovocem a sladkostmi, dokonce i papírovými květinami, pochází z brémské kroniky. Strom stál v cechovní budově, kam byly pozvány děti místních řemeslníků. V průběhu 16. a 18. století se zvyk strojit o Vánocích stromek pomalu šířil po německém území. Na císařském dvoře ve Vídni se objevil teprve v roce 1816. V Praze jej poprvé jako překvapení pro své hosty vystrojil roku 1812 režisér Stavovského divadla pan Liebich, který ho znal z rodného Bavorska. Pak se začal u nás objevovat ve šlechtických domech a v pražských bohatých měšťanských rodinách a byl rozšířen již ve 40tých letech 19. století. Už v polovině 19. století se psalo v novinách o nakupování vánočního stromku jako běžné věci. Na Hané se objevuje začátkem 20. století a velmi pomalu vytlačuje tradiční jesličky. Stroměčky ve venkovských domácnostech se zdobily tím „co dům dal“ – jablky, ořechy, někdy pozlacenými, pečivem a papírovými ozdobami. Stroměček, jak ho známe dnes se skleněnými ozdobami

(drahými) se chystá na Štědrý den asi půl století ve většině domácností bez rozdílů města či venkova.

Vánoce na Hané bývaly spojeny s řadou magických praktik a předpovědí budoucnosti, zajištění budoucí úrody, zdraví a ostatních přání. Zdraví nebo nemoc předpovídali z rozkrojených jablek – zdravý jádřinec znamenal zdraví, poškozený nemoc, totéž u ořechů. Svatbu dívkám předpovídala rozkvetlá „barborka“ – třešňová větvičky utržená 4. prosince na svátek svaté Barbory. Pokud rozkvetla na Štědrý den, do roka se dívka vdá. I odkud bude ženich, bylo možno se o Štědrém dnu dozvědět – odkud zaštěkal pes, odtud ženich. I polínka přinesená na topení na Štědrý den měla také svůj význam, když byl sudý počet, dívka se do roka vdala, lichý byl bez naděje na vdavky. Do půlek ořechů se lepily svíčky, každý dostal jméno partnerů a pustily se na vodu. Když k sobě připluly, ti dva se vzali. Pověrami se vánoční svátky jen hemží. Co přináší smůlu:

- před půlnoční mší se nesmí šít a plést, protože myši by práci zničily
- v tento den se nesmí čistit chlévy a stáje, jinak by dobytek kulhal
- také se nesmí prát, přináší to smůlu a neštěstí do domu
- nemá se psát milovanému nebo milované, mohla by to znamenat jejich rozchod

Co přináší štěstí:

- když v noci na Boží hod vystřelíte z pušky k měsíci
- čerstvý chléb upečený 25. prosince a čerstvá vejce snesená v tento den mají kouzelnou moc
- když je Štědrý den v úterý, tak bude hodně vína a obilí

Jaký býval Štědrý den pro hanáckou hospodyni?

Ty to měly nejtěžší, musely vstávat brzy ráno, aby zadělaly na koláče, vánočku a chleba. Štědrovečerní stůl musel být vydrhnutý a pokrytý ubrusem nebo plachtou. Večeře začínala a končila modlitbou. Skladba jídla byla pestrá a podle tradice muselo být devatero jídel. Hospodyně nesměla během večeře vstát od stolu, proto všechna jídla musela být na stole. Začínalo se oplatkem s medem, následovala polévka, často s houbami, nechyběl česnek, kterému se připisovala ochranná moc. Krupičná nebo prosná či hrachová kaše měla zajistit hojnost v příštím roce. Na Hané se samozřejmě stůl neobešel bez moučných pokrmů, bez pečiva – hanácké hospodyně byly známé svým pekařským uměním. Na stole nesmělo chybět sušené nebo vařené ovoce. Ryby se na venkovských stolech začaly objevovat až počátkem 20. století a to jen u bohatých sedláků. Při stolování platila pravidlo, že u stolu musí sedět sudý počet osob. Lichý předpovídal nepříjemnosti v domě a pokud byla rodina v lichém počtu, stavěl se na stůl talíř pro pocestného. Zbytky od večeře házeli předkové do ohně, aby neškodil. Také se dávalo od všeho jídla dobytku a drůbeži, ta navíc dostávala ještě česnek. Od svátku Lucie (13. prosince) po Štědrý den dávaly hospodyně kravám kousek těsta smíchaného s bylinami, aby nad nimi neměly čarodějnice svou moc.

Těch příkazů, zákazů, zvyků bylo jistě mnohem více, lišily se co obec, oblast či kraj. Mimo to přetrvávaly i různé pranostiky, některé známe do dneška.

Vánoční a novoroční pranostiky:

24. 12. Na Adama a Evu čekejte oblevu.

Když na Štědrý den prší, na pytle se chmel těžší.

25. 12. Když na Boží hod prší, sucho úrodu poruší.

Na Boží narození, o bleší převalení

Mráz na Boží narození – zima se udrží bez proměny

26. 12. Když svatý Štěpán vyfouká bláto, bude pěkné jaro na to.

Jestli na Štěpána větry uhodí, příští rok se všechno špatně urodí.

31. 12. O Silvestru papeži, snížek si už poleží.

Jak byl celý rok voda a bláto, na Silvestra nenapadne zlato.

Na Silvestra – li vítr a ráno slunce svítí, nelze nám dobrého vína se nadíti.

1. 1. Jak na Nový rok, tak po celý rok.

Na Nový rok o slepičí krok.

Když je na Nový rok hezky, bude tak i o žních

Podklady pro toto povídání bylo z ústního podání a listování různými časopisy.

Vánoce, Vánoce přicházejí... známá koleda už moderní a ony opravdu přicházejí každý rok a těšení dětí i dospělých přetrvává. Bývaly to a jsou nejslavnější svátky v roce. Jen místo dřívějších zvyků a strachu o úrodu se dnes těšíme z plných vánočních stolů a dárků pod stromečkem. Opravdu se můžeme těšit všichni?